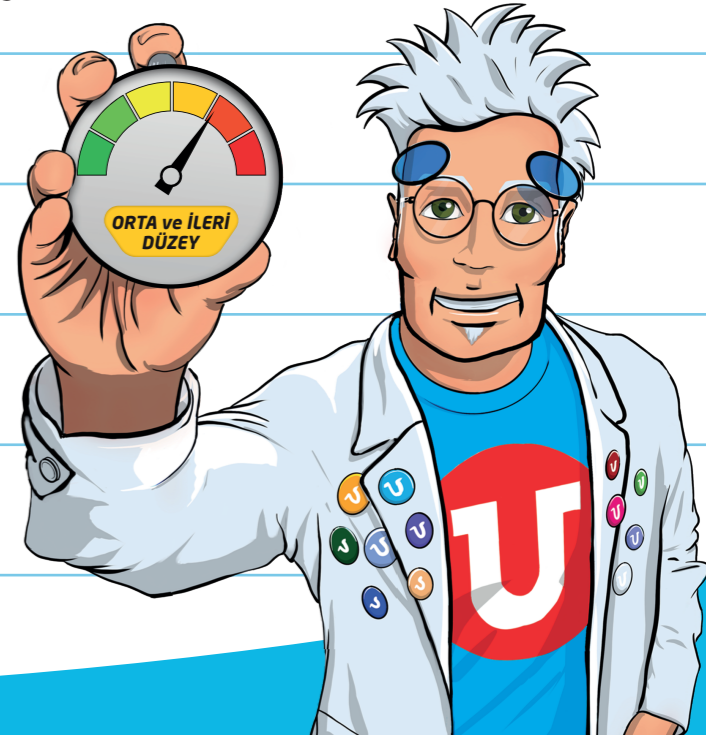

2.ÜNİTE

U

TYT Orta ve İleri Düzey Coğrafya Soru Bankası

İklim Bilgisi: Atmosfer ve Sıcaklık

ABONE
OL

ERTAN VARLIK

İKLİM BİLGİSİ: ATMOSFER ve SICAKLIK

Klimatoloji

İklim

Hava Durumu

Meteoroloji

Atmosfer

Sıcaklık

KLİMATOLOJİ: İKLİM BİLGİSİ

- **İKLİM:** Geniş bölgelerde hava olaylarının uzun süre boyunca gösterdikleri benzerliklere denir.
- **HAVA DURUMU:** Dar alanlarda hava olaylarının kısa süreli benzerliklerine denir.
- **METEOROLOJİ:** Hava olaylarını inceler. Hava olaylarının değişimlerini izler, gözlem (rasat) yapar.
- **BU KAVRAMLARIN ORTAK ÖZELLİĞİ ATMOSFER DENEN HAVA TABAKASINDA GERÇEKLEŞEN DOĞAL OLAYLARI İNCELEMELERİDİR. ATMOSFER OLMASAYDI BU KAVRAMLARDAN SÖZ EDEMEZDİK.**

İklimin Etkileri

İnsan ve Beşerî Sistemler Üzerindeki Etkileri

Ekonomik faaliyetler

İnsanların fizyolojik gelişimi

Kültürel yapı

İnsan karakteri

Yerleşmeler

Giyim türü

Nüfusun dağılışı

Beslenme alışkanları

Tarım

Sanayi

Turizm

Ormancılık

Ulaşım

Ticaret

Hayvancılık

Doğal Sistemler Üzerindeki Etkileri

Yeryüzü şekillerinin oluşumu

Toprak oluşumu ve türleri

Kayaçların çözülmesi

Bitki örtüsü

Akarsu debi ve rejimi

Hayvan türleri ve dağılımı

Denizlerin tuzluluk oranı

ATMOSFER

Yerçekiminin etkisinde Dünya'nın çevresini sarmış olan gaz kütesidir.

Atmosferin önemi:

- 1) Dünya'da canlı hayatının varlık nedenidir.
- 2) Hava olaylarının gerçekleşmesinin temel nedenidir.
- 3) Dünya'yı Güneş'ten gelen zararlı ışıklardan ve uzay boşluğundan yeryüzüne ulaşabilecek zararlı maddelerden korur.
- 4) Yerkürede sıcaklık dengesi oluşturur
- 5) Güneş ışıklarının atmosfer içerisinde dağılarak gölge yerlerin aydınlanmasını sağlar.
- 6) Hava akımları sayesinde güneş alan yerlerin çok sıcak, almayan yerlerin ise çok soğuk olmasını engeller
- 7) Gökyüzünün mavi renkte görülmesinin nedeni atmosfer ortamındaki gazların ışığı kırma derecelerinin mavi renge denk gelmesidir.

ATMOSFERİN KATLARI

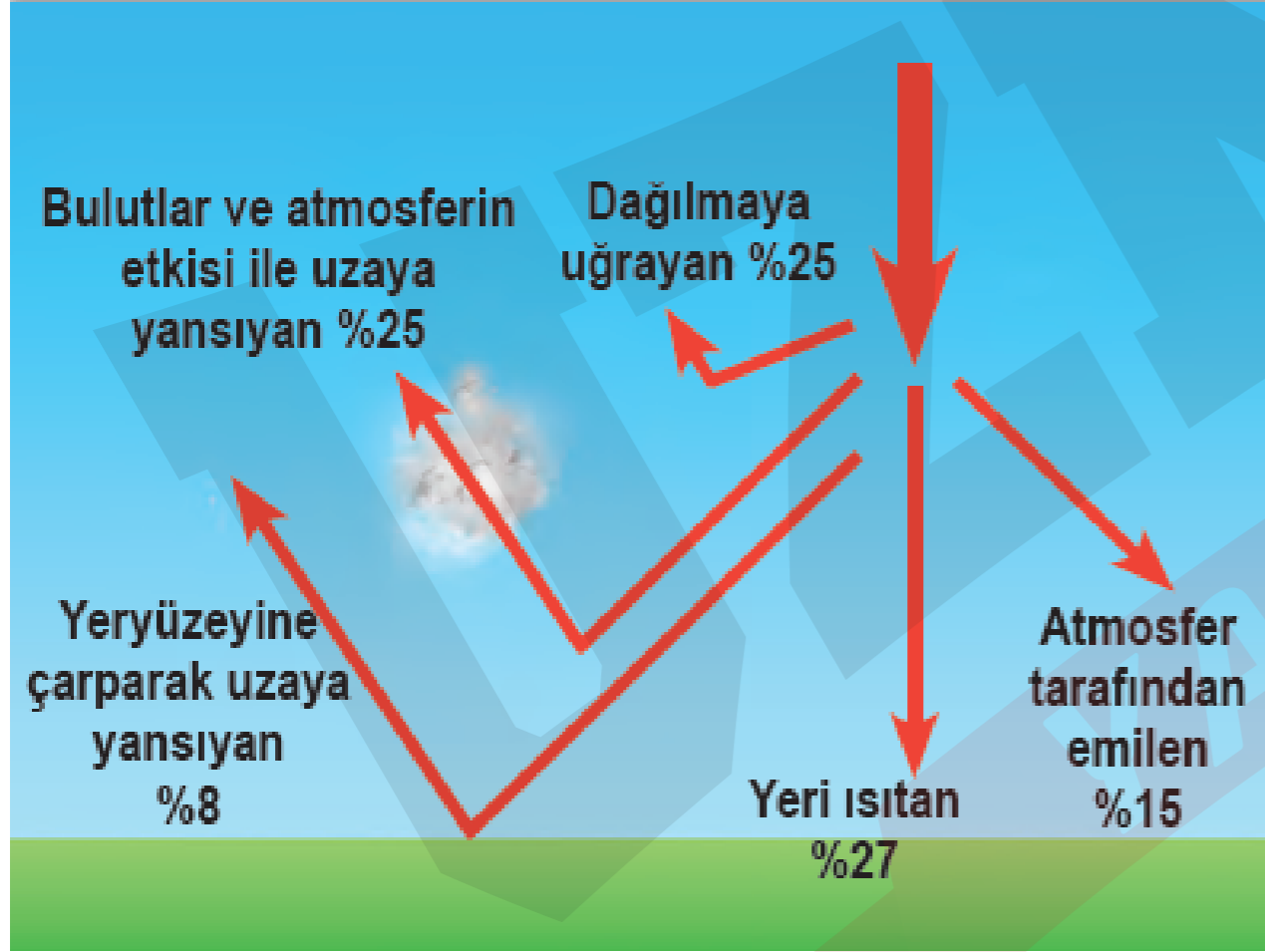

- Bazı gazlar havada her zaman bulunurlar ve miktarları değişmez.
- % 78 AZOT   % 21 OKSİJEN   % 1 DİĞER ASAL GAZLAR
- Bazı gazlar havada her zaman bulunurlar ama miktar veya oranları yer ve zamana göre değişir.
- SUBUHARI, KARBONDİOKSİT, vb.
- Bazı gazlar havada her zaman bulunmazlar.
- TOZLAR, OZON, vb.

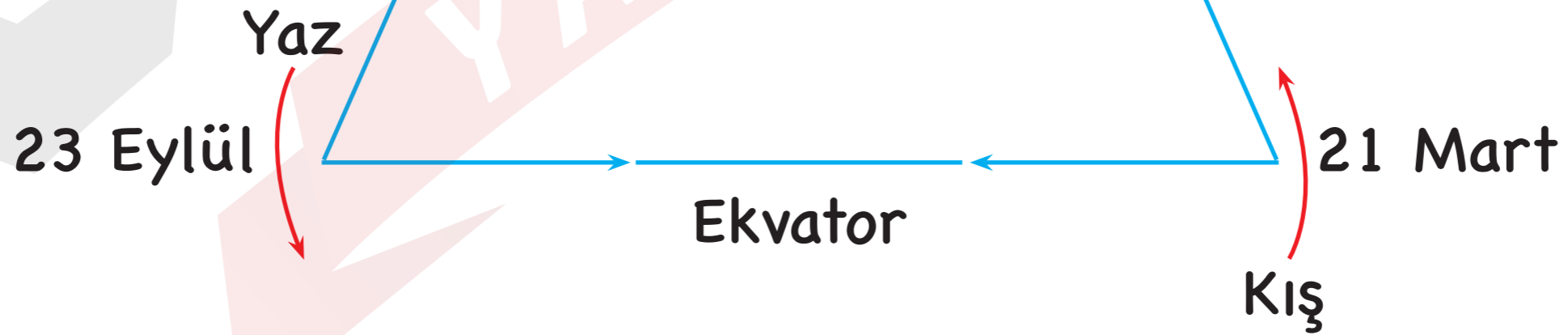
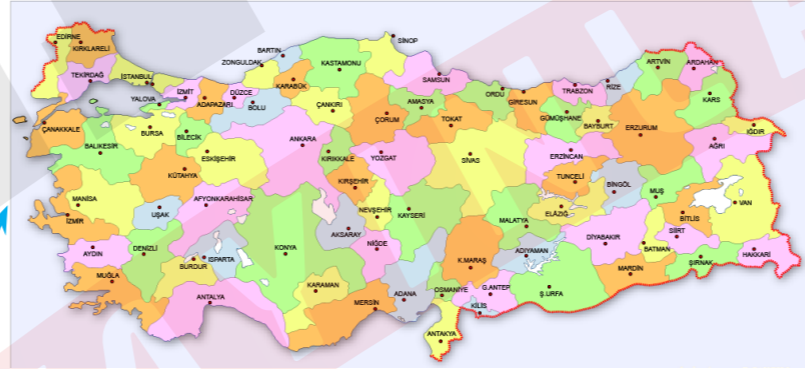
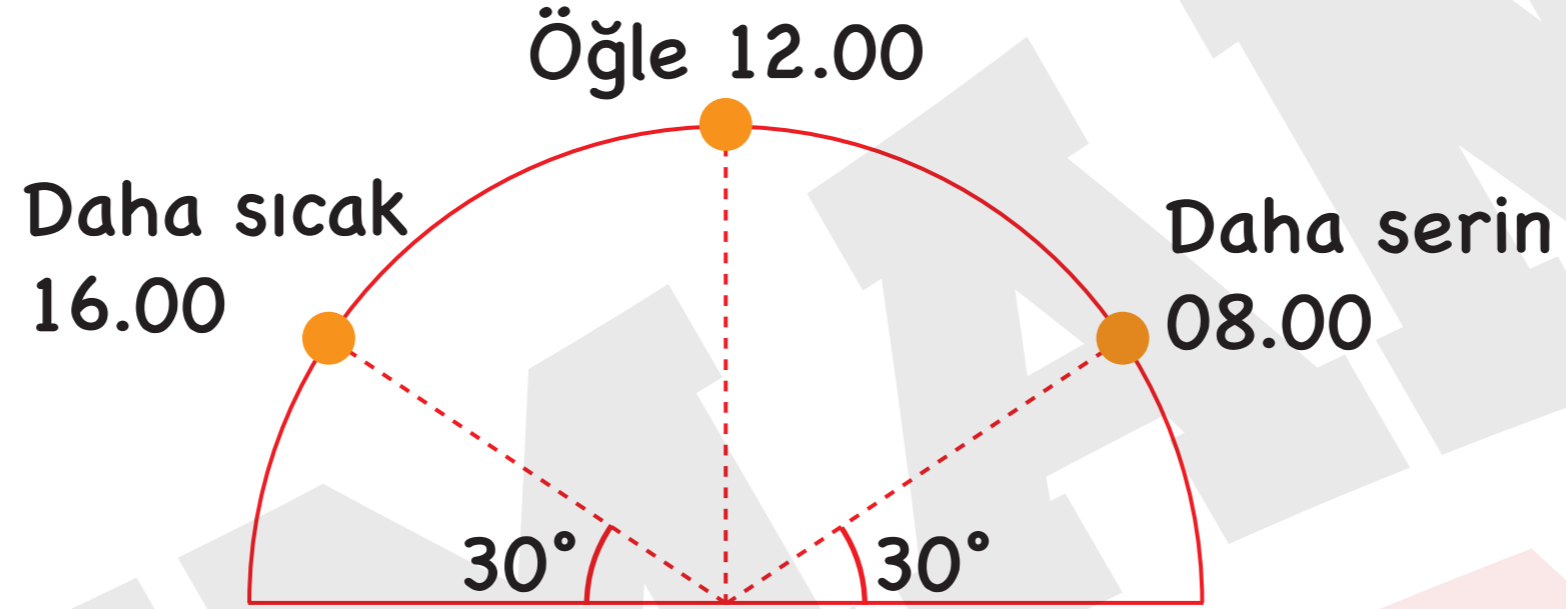

SICAKLIK

- Yeryüzünün sıcaklık kaynağı Güneş'tir. Atmosfer; Güneş'ten aldığı enerjiyi geri yansıtan yer tarafından ısıtılır.
- Güneş'ten yeryüzüne bir dakikada gelen enerji, insanların bütün kaynaklarını kullanarak bir yılda elde edebileceği enerjiye eşittir.

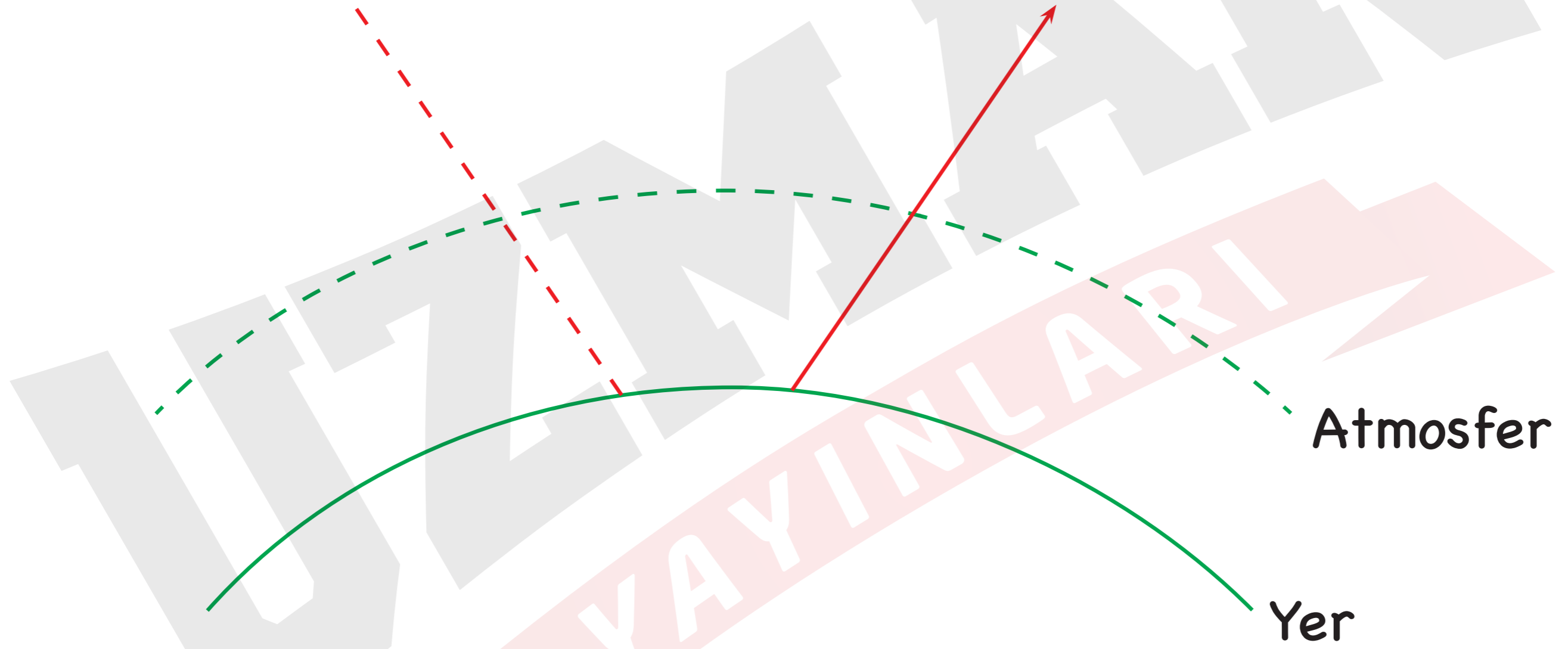

ISI BIRIKIMI

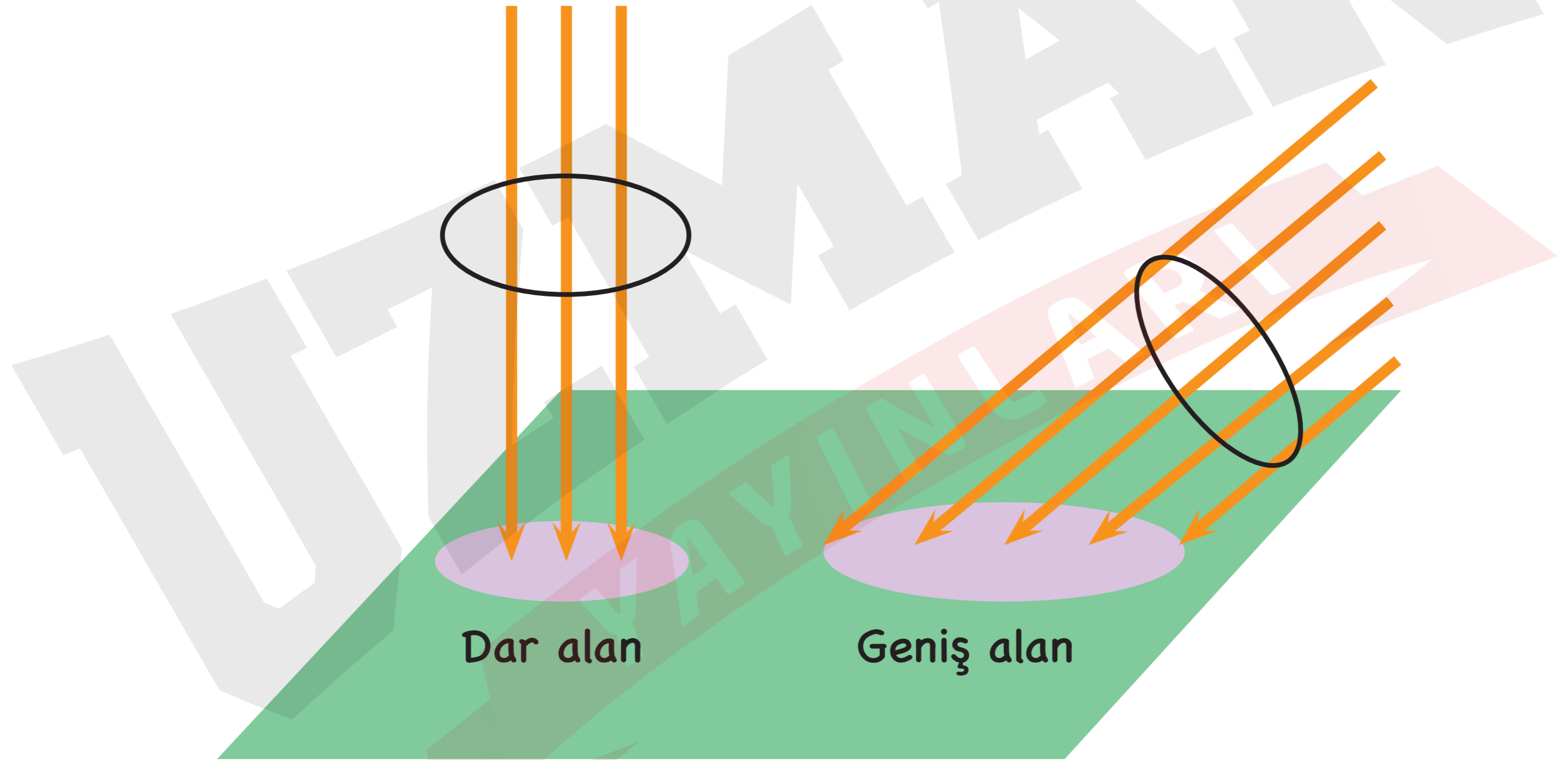

Yükseklik arttıkça sıcaklık azalır.

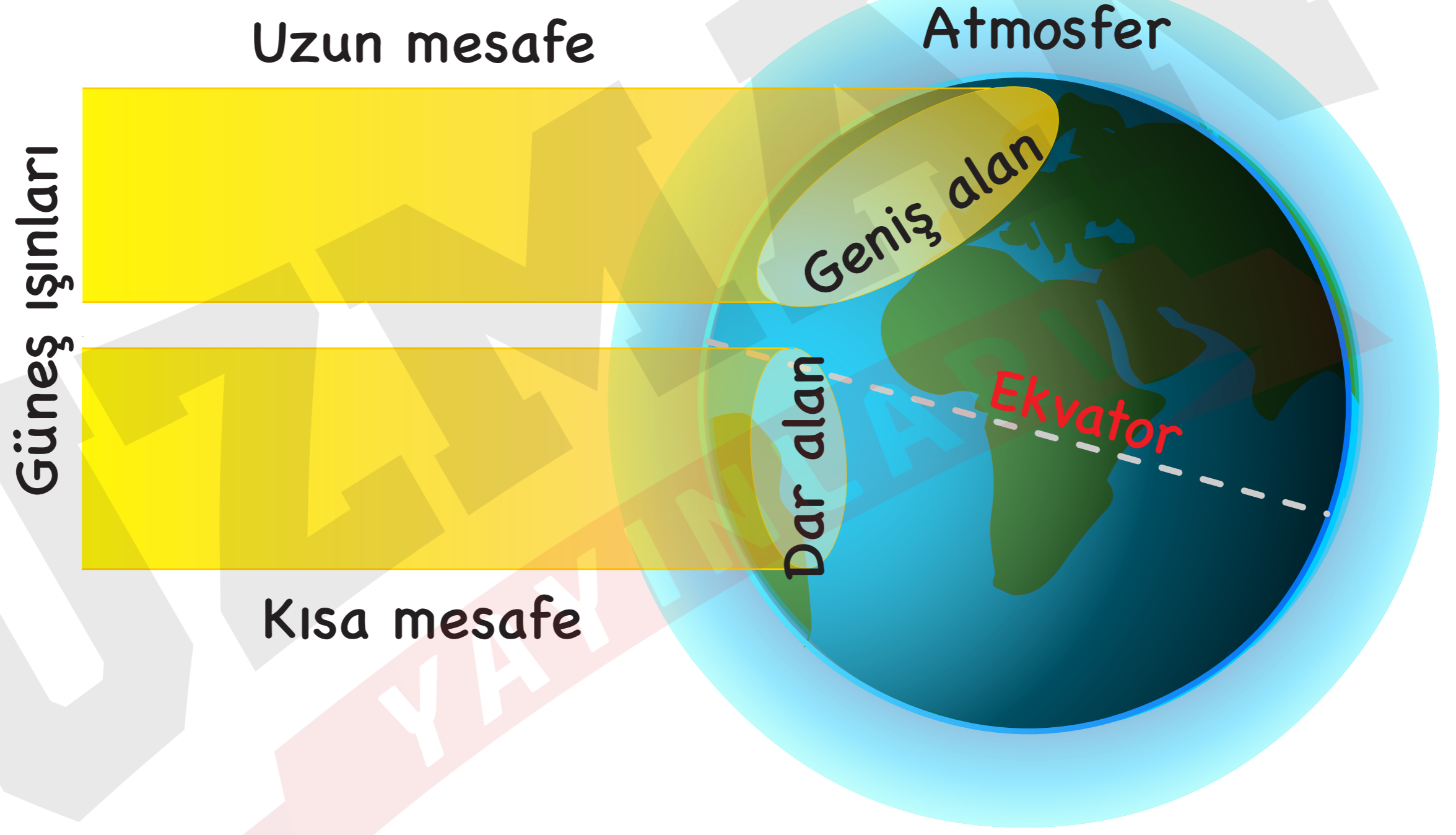

SICAKLIK DAĞILIMINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

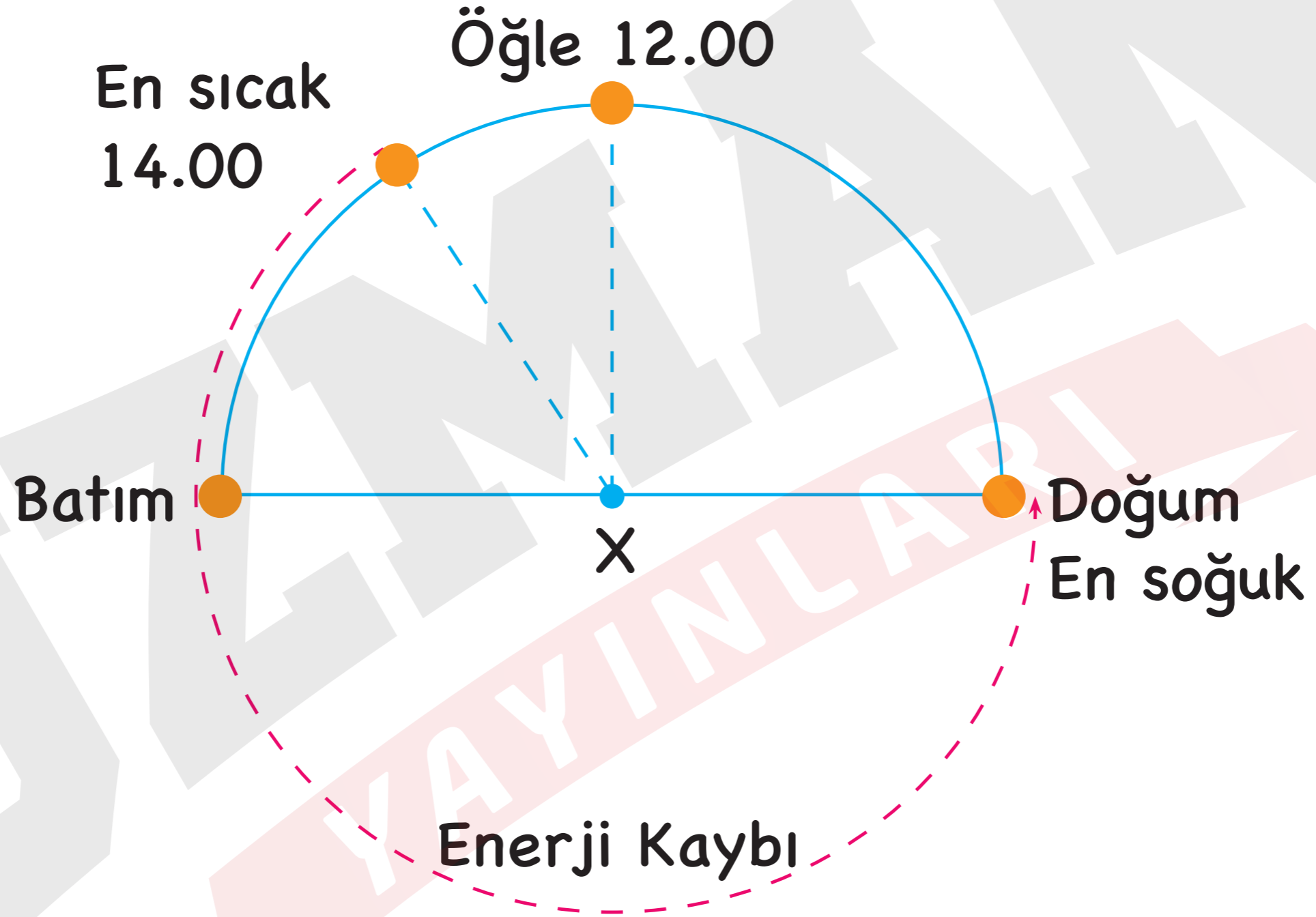
1) Güneş ışınlarının yere düşme açısı

→ a) Dünya'nın Şekli

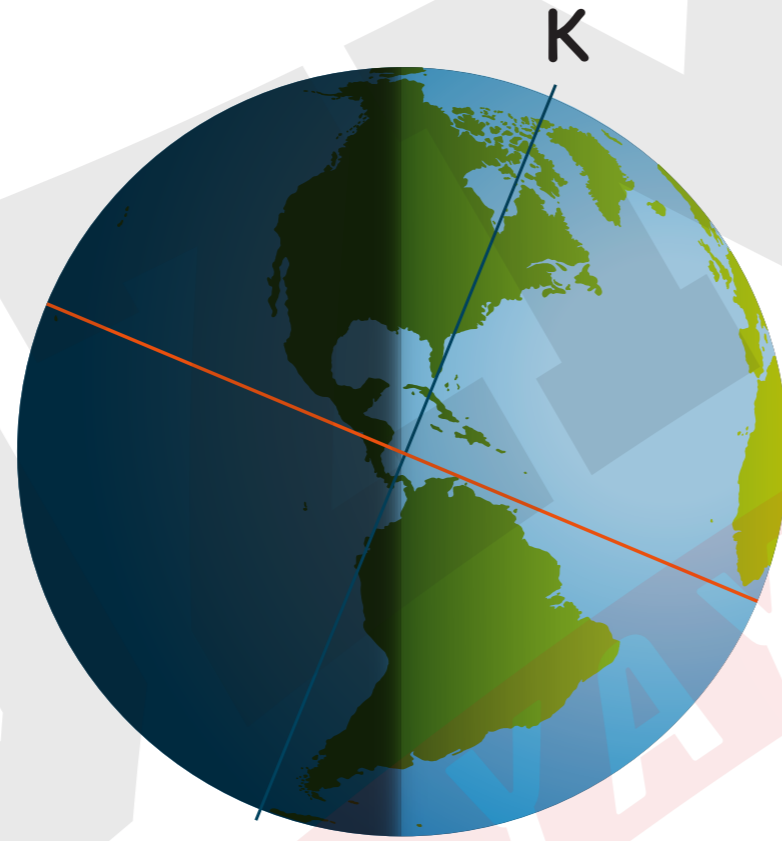
→ b) Eksen Hareketi

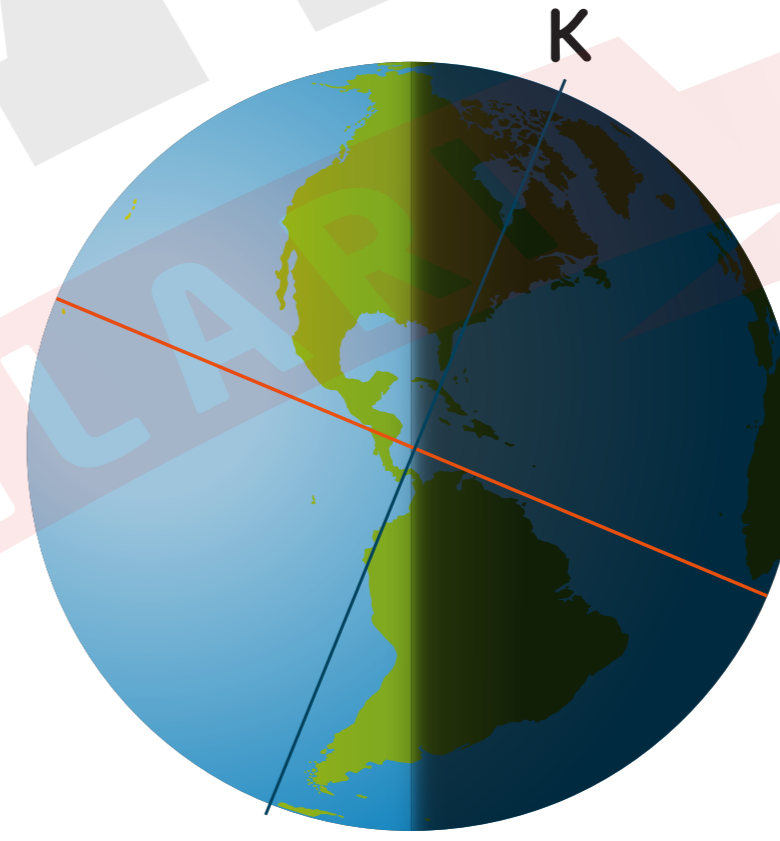
→ c) Eksen Eğikliği

→ d) Yıllık Hareket

→ Yarım küre orta kuşaklarında mevsimsel sıcaklık değişimine neden olurlar. TEMMUZ Kuzey Yarım Küre için en sıcak Güney Yarım Küre için en soğuk ay iken OCAK ayı ise yarım küreler için tam tersi değerlerin ölçüldüğü aydır.

Yaz gündönümü
(21 Haziran)

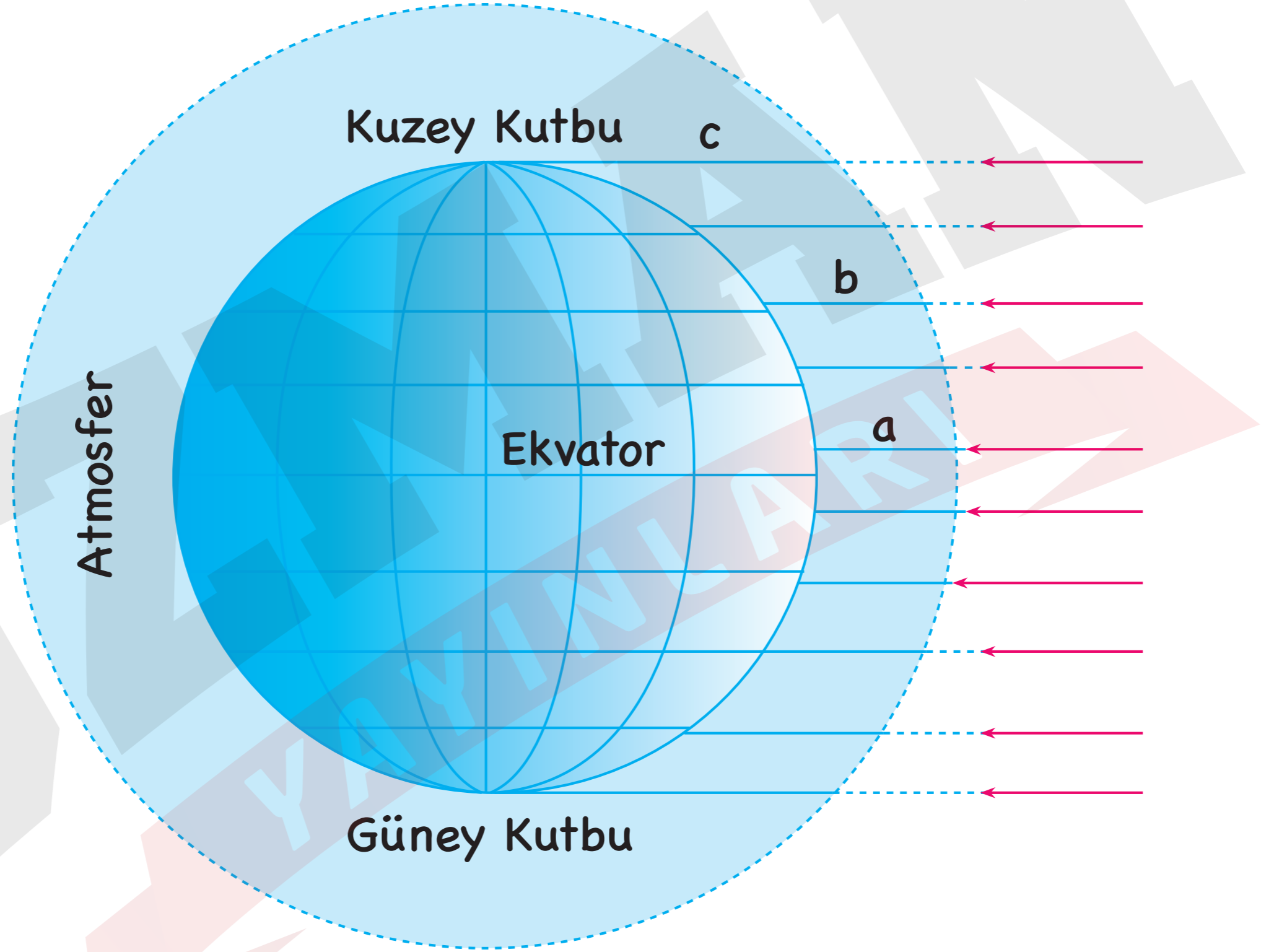
Kış gündönümü
(21 Aralık)

→ e) Bakı

2) Güneş Işınlarnının Atmosferde Kat Ettikleri Yol ve Uğradıkları Tutulma

3) Güneşlenme Süresi

→ Gündüz süresinin uzunluğu

→ Gökyüzünün açık olma hali

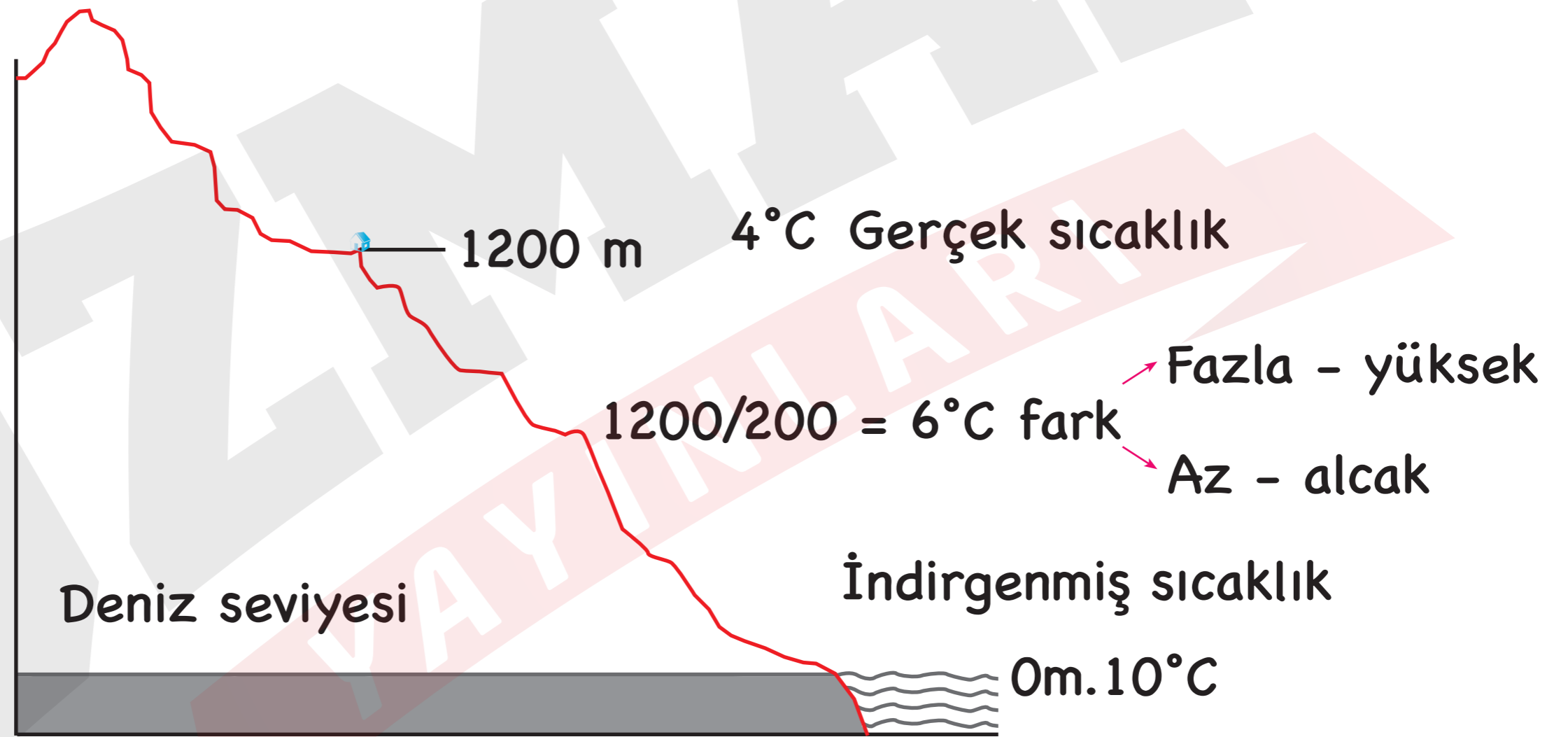

UZMANLARIN
YAYINLARI

4) Yükselti

→ Yükselti arttıkça sıcaklık her 200m. de 1°C azalır. Bu durum atmosferin yerden yansıyan enerji ile ısındığının kanıtıdır.

Örnek:

Sıcaklık Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalır. Ancak bu azalma düzenli bir şekilde olmaz.

Düzeni bozan nedenler arasında;

- I. enlem
- II. yükselti
- III. kara-deniz dağılışı
- IV. okyanus akıntıları

faktörlerinden hangileri yer almaktadır?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

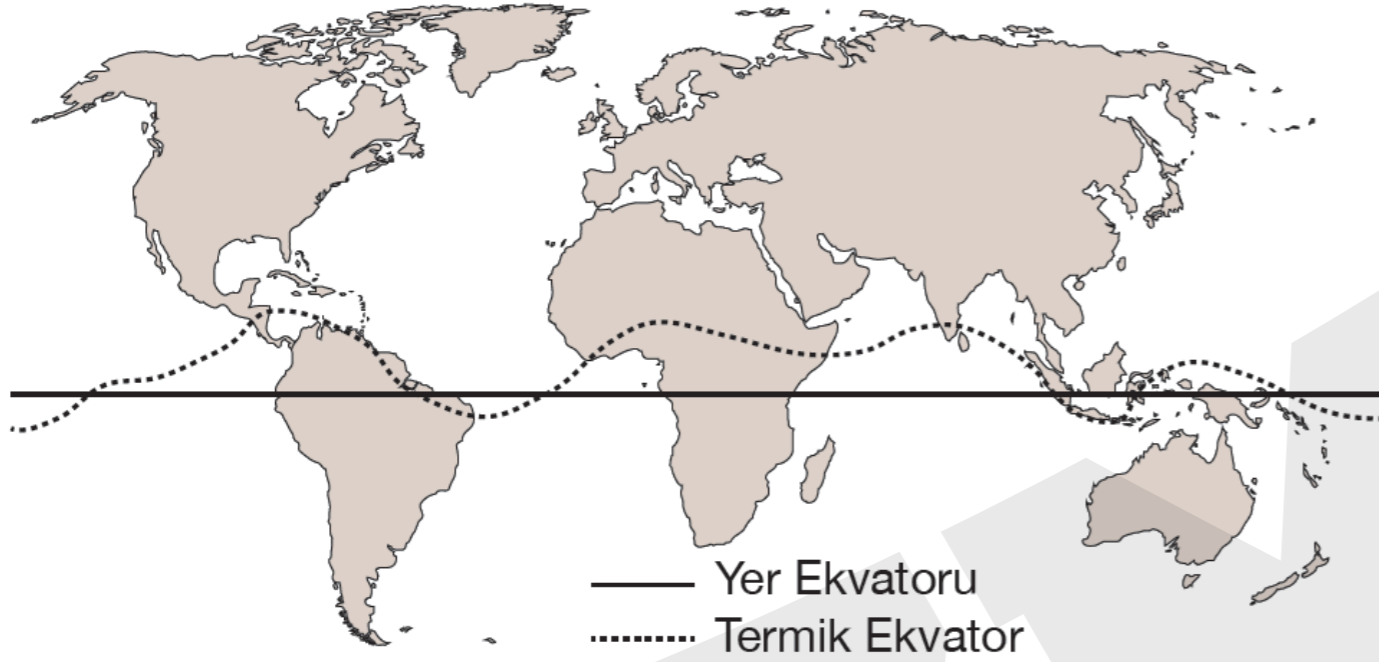
C) I ve IV

D) II, III ve IV

E) I, II ve IV

Örnek:

Meridyenlerin en sıcak noktalarını birleştiren çizgiye termik ekvator denir.

Yukarıdaki gibi termik ekvatorun daha çok Kuzey Yarımküre'den geçmesine etki eden faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okyanus akıntıları
- B) Kara deniz dağılımı
- C) Yeryüzü şekilleri
- D) Güneş ışınlarının düşme açısı
- E) Yükselti

